

DUÁLIS KÉPZÉSI KISOKOS – közérthető nyelven diákok részére

1. Mi az a duális képzés?

Szakmai oktatásban az ágazati alapoktatást és a sikeres ágazati alapvizsgát követő szakirányú oktatás megvalósulhat **duális képzési formában, szakképzési munkaszerződés** keretében. A szakmát tanuló **munkaviszonyban** áll a duális képzőhellyel, mint munkáltatóval, így **munkabérre, egyéb juttatásra, valamint szabadságra jogosult**. A duális képzés a szakképző intézményben és a cégnél, egymást kiegészítve zajlik. Ebben a képzési formában a szakmát tanuló a vállalatnál (duális képzőhelyen) gyakorlatot szerez, megismeri a vállalat által alkalmazott technológiákat és versenyképes tudással léphet a munkaerőpiacra.

Ez azt jelenti, hogy a duális képzés **nem iskolai gyakorlat**, hanem **valódi munkavégzés**, amelyre a munka törvénykönyvének szabályai is vonatkoznak.

2. Mikor lehet belépni a duális képzésbe?

A hosszabb ciklusú duális képzésbe való bekapcsolódás jellemzően: a **13. évfolyamon** történik, - a **12. évfolyam sikeres befejezése után**.

A duális képzés **nem automatikus**: - a tanulónak jelentkeznie kell egy duális képzőhelyhez, - a gazdálkodó szervezet dönthet arról, hogy köt-e szakképzési munkaszerződést, - az iskola szakmailag támogatja a folyamatot.

3. Mi az a szakképzési munkaszerződés?

A szakképzési munkaszerződés: - **írásbeli munkaszerződés**, - a tanuló és a gazdálkodó szervezet között jön létre, - **munkaviszonyt hoz létre**. Ez azt jelenti, hogy a tanuló: - dolgozik a cégnél, - díjazást kap (munkabér), - jogai és kötelezettségei vannak.

A szakképzési munkaszerződéssel a tanuló elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit és kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú oktatásban való részvételre, a duális képzőhely pedig vállalja a tanuló szakirányú oktatásban való foglalkoztatását és oktatását, továbbá kötelezettséget vállal a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára a törvényben meghatározott juttatások nyújtására.

A tanuló **munkaviszony keretében** vesz részt a gyakorlati képzésben.

A szakképzési munkaszerződés a szakirányú oktatásban részt vevő tanulóval a **szakirányú oktatás teljes időtartamára** köthető, **vagy** úgynevezett **rövid ciklusú szakképzési munkaszerződés** köthető évente legfeljebb két alkalommal, egyenként legalább 2 és legfeljebb 12 hét, de éves szinten összesen legfeljebb 12 hét határozott időtartamra. (Izd. nyári egybefüggő szakmai gyakorlat).

A szakmát tanuló egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára **kiválasztási eljárást** folytathat le. Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalakmassági követelményeknek megfelel. Szkr 246. §; Mt. 10. § (4)

A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását írásba kell foglalni. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek **közös megegyezéssel módosíthatják**. A szakképzési munkaszerződés megkötésére – eltérő rendelkezések hiányában - az Mt.-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni., amely alapján a munkáltató alatt a duális képzőhelyet, a munkavállaló alatt a tanulót, illetve a képzésben résztvevőt kell érteni.

A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

A szakképzési munkaszerződés megszüntethető:

- közös megegyezéssel a közös megegyezésben megjelölt nappal,
- felmondással a felmondás közlésétől számított tizenötödik nappal,
- azonnali hatályú felmondással az azonnali hatályú felmondás közlésének napjával.

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megszűnésével, illetve megszüntetésével egyidejűleg e tényről értesíti a szakképző intézményt.

A tanuló tanulói jogviszonya megszűnéséről a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a duális képzőhelyet.

4. Szakirányú oktatás, Munkarend

Részvétel a szakirányú oktatásban

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban:

a) a szakképző intézményben vagy b) szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen vehet részt. A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele a szakirányú oktatásban nem biztosítható.

A szakirányú oktatás a **napi nyolc órát**, ha a tanuló fiatal munkavállaló, a **napi hét órát** nem haladhatja meg. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a napi szakirányú oktatási időt meghaladó szakirányú oktatásban nem vehet részt. A **napi szakirányú oktatást hat és huszonkét óra között kell megszervezni**. A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább tizenhat óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szakirányú oktatás keretében csak a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan meghatározott feladat ellátására kötelezhető és **csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható**.

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a szakirányú oktatással összefüggő **munkavédelmi oktatásban** kell részesíteni és gondoskodni kell a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy orvosi vizsgálatáról.

Szakirányú oktatást a duális képzőhely, illetve a szakképző intézmény (a továbbiakban együtt: szakirányú oktatást folytató szervezet) szervezhet.

A szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges tárgyi eszközöket és személyi feltételeket a szakirányú oktatást folytató szervezet biztosítja.

A szakirányú oktatást tanteremben, tanműhelyben vagy munkahelyi körülmények között kell megszervezni.

Munkarend

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy részére, ha a napi szakirányú oktatási idő:

- a) a négy és fél órát meghaladja, legalább harminc perc
- b) a hat órát meghaladja, legalább negyvenöt perc megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a napi szakirányú oktatási időn belül.

Tehát a napi munkaidőbe a munkaközi szünet időtartama beszámít.

A duális képzőhely a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt szakirányú oktatásra

csak a rendeltetése folytán e napon is működő szakirányú oktatási helyen veheti igénybe. Az igénybe vett idő helyett – lehetőleg a következő szakirányú oktatási napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára legfeljebb négyhetes munkaidőkeretet lehet elrendelni.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy számára **rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.**

A tanuló: - nem dolgozhat az iskolai oktatás helyett, - nem helyettesíthet teljes munkaidős munkavállalót, - csak a jogszabályban megengedett időben foglalkoztatható.

5. Egybefüggő szakmai gyakorlat (nyár)

A szakirányú oktatás:

a) a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a **tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból** vagy

b) a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.

Az egybefüggő szakmai gyakorlat **szakképzési munkaszerződés megkötésével valósulhat** meg, a képzési programban meghatározott óraszámban.

A gyakorlat során az előírt óraszámot teljesíteni köteles a tanuló.

Ha a tanuló az egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja az egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak **húsz százalékát**, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette, és magasabb évfolyamba nem léphet.

6. Díjazás - mennyi pénzt kapsz?

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakképzési munkaszerződés alapján végzett munkáért havonta közvetlenül nyújtott pénzbeli juttatásként a Kormány rendeletében meghatározott mértékű **munkabérrre és egyéb juttatásra jogosult**. A munkabért a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy fizetési számlájára utólag, a tárgyhót követő hónap tizedik napjáig történő átutalással kell teljesíteni.

A munkabért tanulói jogviszonyban havi bruttó 100 és 168 ezer Ft között kell megállapítani.

A szakképzési munkabérből kizárólag társadalombiztosítási járulékot (18,5%) vonnak (munkáltatót és munkavállalót terhelő egyéb járulékok, adók nincsenek).

A munkabér megállapításánál **figyelembe kell venni a tanuló szakmai felkészültségét és tanulmányi eredményeit!**

A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a munkabér és juttatások a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének napjától, teljes hónapra illetik meg. Ha a szakképzési munkaszerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt a munkabér és juttatások időarányos része illeti meg.

Egyéb juttatás (pl. munkaruha, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, egyéni védőfelszerelés, Cafeteria).

A szakképzési törvény kimondja, hogy a duális képzésben részt vevő tanulót **kötelezően munkabér illeti meg**. Fontos tudnivaló, hogy ilyenkor **nem jár az ösztöndíj!**

A tanuló munkabérét és egyéb juttatásait igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell!

A tanuló a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a **társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság** szempontjából:

- munkaviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak minősül
- a munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító szolgálati időnek
- a munkabére nyugdíjalapot képező jövedelemnek számít.

7. Szabadság és hiányzás

A duális képzésben részt vevő tanulót **szabadság illeti meg**.

A szabadság kiadása: - a gazdálkodó szervezet, és a tanuló egyeztetésével történik, - figyelembe veszi a tanév rendjét és a vizsgaidőszakokat.

A tanulót **évente (adott év január 01-december 31. közötti időszak) 45 munkanap szabadság illeti meg**. A tanuló szabadságának kiadásánál figyelemmel kell lenni az őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére. A tanulót erre az időre távolléti díj illeti meg.

Betegség esetén a tanulóra a munkajogi szabályok vonatkoznak:

A tanuló mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a **keresőképtelenség miatti mulasztást** a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással (**házi orvos által kiállított keresőképtelen igazolás**) kell a duális képzőhely felé igazolni és a szakképző intézménynek a duális képzőhely által a tanulmányi rendszerben rögzített adatok alapján figyelembe vennie.

Betegszabadság

A munkáltató a tanuló számára a betegség miatti keresőképtelenség tartamára – a munkajogi és társadalombiztosítási szabályok értelmében, naptári évenként 15 munkanap betegszabadságot ad ki.

- Évközben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a betegszabadság arányos részére jogosult.
- A betegszabadságot a munkaidő-beosztás szerinti munkanapokra kell kiadni. Erre az időre távolléti díj jár, melynek mértéke a munkabér 70%-a. A betegszabadság tekintetében a fél napot elérő töredéknep egész munkanapnak számít.

A tanuló betegszabadságot meghaladó idejére a társadalombiztosítási jogszabályok szerint **táppénzre** jogosult.

Mentesítés a munkavégzési kötelezettség alól:

A **tanuló mentesül a duális képzőhelyen történő rendelkezésreállási és munkavégzési kötelezettségének teljesítése alól**

a) közismereti és az olyan oktatási napokon, amikor a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó tananyagelemet **a közösen elfogadott képzési program szerint a szakképző intézmény végzi**, vagy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szakmai oktatásához kapcsolódó **tanulmányi versenyre** a szakképző intézmény által **szervezett felkészítésben**, illetve szakmai oktatásához kapcsolódó **tanulmányi versenyen** a szakképző intézmény képviselőjében vesz részt

b) a szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden tanuló, illetve képzésben részt vevő személy részvétele kötelező

c) a tanuló **szakmai oktatásával összefüggő vizsgája napján és a vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapon**

d) minden olyan esetben, amikor a **munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól**

e) **érettségi vizsgatárgyanként** – az érettségi vizsga napját is beszámítva – **négy munkanapra**.

8. Mulasztás

Ha a tanuló a kötelező foglalkozásról távol marad, **mulasztását igazolnia kell**. A mulasztást **igazoltnak** kell tekinteni, ha

- a) a tanuló – kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjének írásbeli kérelmére – a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra,
- b) a tanuló beteg volt, és azt a házirendben meghatározottak szerint igazolja,
- c) a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni,
- d) a tanuló a technikum utolsó két évfolyamán – tanítási évenként legfeljebb két alkalommal – továbbtanulási célú rendezvényen vesz részt, feltéve, ha a részvételt a szervező által kiállított igazolással igazolja. Cégek esetében általában ez egy nap.

Ha a tanuló távolmaradását nem igazolja, a mulasztás igazolatlan.

A tanuló mulasztását annál a szakirányú oktatást folytató szervezetnél igazolja, amelynél a szakirányú oktatását teljesíti. A szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel való részvétel esetén a keresőképtelenség miatti mulasztást a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással kell a duális képzőhely felé igazolni és a szakképző intézménynek a rögzített adatok alapján figyelembe vennie.

A tanköteles tanuló kivételével **megszűnik a tanulói jogviszonya** annak, aki egy tanítási éven belül **igazolatlanul harminc foglalkozásnál többet mulaszt**, feltéve, hogy a szakképző intézmény a tanulót, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az **igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven foglalkozást** vagy egy adott tantárgyból a **foglalkozások harminc százalékát meghaladja**, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha az oktatói testület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Az oktatói testület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz foglalkozást, és a szakképző intézmény eleget tett a meghatározott értesítési kötelezettségének.

9. A gazdálkodó szervezet kötelezettségei

A duális képzőhely köteles: biztosítani a szakmai képzést, a vizsgára való felkészülést, kijelölni duális szakmai oktatót/mentort, betartani a munkavédelmi előírásokat, kifizetni a tanuló díjazását, folyamatosan együttműködni az iskolával.

A cég feladata nemcsak a munkavégzés biztosítása, hanem a **tanuló szakmai fejlődésének támogatása**.

10. A tanuló kötelezettségei

A tanuló köteles: a munkarendet betartani, a munkahelyen megjelenni, a munkavédelmi és szakmai szabályokat követni, a gyakorlati oktató/mentor utasításait betartani, a céges információkat bizalmasan kezelni, a vizsgára való felkészülést a kiadott feladatoknak megfelelően elvégezni.

A tanuló a duális képzés során **munkavállalói felelősséggel** vesz részt a képzésben.

11. Mi történik, ha probléma merül fel? Kihez fordulhatsz segítségért?

Ha a duális képzés során probléma adódik: a tanulónak jeleznie kell azt a gazdálkodó szervezetnek (duális oktató/mentor, vezető), valamint az iskola felé (osztályfőnök, iskola vezetősége).

A szakképzési munkaszerződés: jogszabályban meghatározott módon módosítható, - **indokolt esetben megszüntethető** mindkét fél részéről.

Fontos: a tanuló nem marad egyedül a problémák kezelésében!

Munkahelyet váltani akkor lehet, ha a tanulónak van másik gyakorlati képzőhelye.

A képzőhely kötelessége, hogy tájékoztatja az iskolát a munkaszerződés megszűnéséről. Ezt a tanulónak is kötelessége bejelenteni osztályfőnökének. A tanulói jogviszony megszüntetésének tényéről az iskolának kötelessége a képzőhelyet tájékoztatni.

Miért érdemes bekapcsolódní a duális képzésbe?

Vállalati kultúra és technológiák megismerése, jobb elhelyezkedési esélyek.

A duális szakmai oktatás számos előnnyel jár, ezért fontos, hogy a lehető legtöbb tanulónak, képzésben részt vevő személynek legyen lehetősége a szakirányú ismereteket valós munkakörülmények között elsajátítani. A duális szakmai oktatásban részt vevő diákok közreműködnek a céges projekteknél, megismerik a vállalat által alkalmazott technológiákat, és az így megszerzett gyakorlati tudást az elméleti tudás számonkérésében is kamatoztathatják és viszont. Elsajátíthatják a vállalati kultúrát, a XXI. század kihívásainak megfelelő munkaeszközök használatát, a szakma olyan rejtjelmeit, melyeket csak hosszú évek gyakorlata tesz elérhetővé. Az ismeretszerzés a munkafeladatok végrehajtásával történik a duális képzőhely szakemberei segítségével. A duális szakmai oktatásban a tanulók már tanulmányaik során munkatapasztalatot szereznek, ami által növekednek elhelyezkedési esélyeik. Az igazán jól teljesítő diákok szinte biztos álláslehetőségre számíthatnak annál a cégnél, ahol szakirányú tanulmányaikat folytatták.

Ez a kisokos a duális képzés legfontosabb szabályait tartalmazza közérthető formában. Részletes jogi kérdésekben a vonatkozó jogszabályok az irányadók.

Jogszabályi háttér

- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről (Szkt.)
- 12/2020. (II.7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról (Szkr.)
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról